

TIJD VOOR REPARATIE GEVOLGEN MARKTWERKING

NOODZAAK NIEUWE BALANS NA PRIVATISERING

Het kabinet werkt aan de eerste begroting. De vraag is of recente uitspraken van bewindslieden over "minder rendementsdenken in het onderwijs" en "meer investeringen in de publieke sector", in het beleid en in de cijfers zullen neerdalen.

JOYCE SYLVESTER

'Bedrijven dienen te worden gestimuleerd meer maatschappelijk te gaan ondernemen'

Begin jaren 80 van de vorige eeuw waaiden privatisering en marktwerking over vanuit Engeland toen Thatcher het bewind voerde. Privatisering kwam in ons land voor het eerst op de agenda van de ministerraad met het rapport van de Commissie Hoofdstructuur Rijksdienst (Commissie Vonhoff). Het belangrijkste doel was bezuinigen bij de overheid. In concurrentie zouden de activiteiten door de markt goedkoper worden uitgevoerd. Tevens moest de bureaucratie worden tegen gegaan en diende privatisering bij te dragen aan economisch herstel en aan bevordering van innovatie. De overheid privatiseerde in snel tempo slachthuizen, accountantsdiensten, kantinediensten etc. Bij de publieke taken lukte privatisering niet en de uitvoering van deze taken kwamen via externe verzelfstandiging terecht tussen overheid en markt. Twee varianten van privatisering ontstonden. In de eerste variant was er sprake van afstoten. In de tweede variant behield de overheid invloed en kwam het neer op externe verzelfstandiging. Op de kortere termijn reduceerde privatisering het overheidspersoneel hetgeen tot bezuinigingen leidde en vond op specifieke markten innovatie plaats, zoals bij voorbeeld bij de telefonie. De professional verloor daarentegen status en werd aan het tijdschrijven gezet. Het faciliterende management werd uitgevonden en raakte in schwing. Er ontstonden problemen bij de uitvoering van taken in de publieke dienstverlening. Anglo-saksische concepten en dito jargon deden hun intrede in overheidsorganisaties. Ondertussen verdwenen vertrouwde gezichten om ons heen; de postbode, de verpleegkundige. Het fenomeen nul-uren contract deed zijn intrede en zorgde voor inkomensonzekerheid voor velen. De maatschappelijke vertaling van privatisering en marktwerking werden individualisering en zelfredzaamheid. De relatie tussen overheid en burger, burgers onderling en professionals en burgers veranderde drastisch. Het is de vraag hoe na privatisering en marktwerking een nieuw maatschappelijk evenwicht kan worden gevonden waarin sociale binding en inclusiviteit centraal staan? In elk geval is een sterke rechtstaat nodig waarin vrijheid, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid kunnen worden ervaren door burgers. Een vitale rol is weg gelegd voor de rechtspraak, de democratie en de wetgeving. Burgers dienen actief hun burgerschap in te vullen. Bedrijven

UW OPINIE IN BINNENLANDS BESTUUR?

De rubriek opinie staat open voor leesbare, opiniërende bijdragen die betrekking hebben op actuele zaken in het openbaar bestuur. De maximale lengte voor inzendingen is 500 woorden. Inzendingen graag naar info@binnenlandsbestuur.nl o.v.v. 'rubriek opinie'. Via dit e-mailadres kunt u ook reageren.

realiseren zich steeds meer dat maatschappelijke betrokkenheid er toe doet en vullen maatschappelijk verantwoord ondernemen concreet in. Het nodige gebeurt al en een maatschappelijk evenwicht is er nog niet. Na privatisering en marktwerking is verder herstel noodzakelijk om te komen tot een samenleving waarin sociale binding en inclusiviteit worden ervaren. Op het kabinet rust de verantwoordelijkheid om het voortouw te nemen op weg naar dit maatschappelijk evenwicht. Het privatiserings- en marktwerkingsbeleid dient om te beginnen te worden herzien. Het is belangrijk dat het kabinet daarnaast spreekwoordelijk gezegd *his money puts where his mouth is*. In het beleid en in de cijfers moeten investeringen zichtbaar te worden die de rechtstaat en het actief burgerschap versterken. Bedrijven dienen te worden gestimuleerd om meer maatschappelijk te gaan ondernemen.

*Dr. Joyce Sylvester
Promoveerde op een proefschrift over
privatisering. Deze opinie is geschreven
op persoonlijke titel.*

FLIP FRANSSSEN / H.H.